

Briuselis, 2023 09 12
SWD(2023) 309 final

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS
POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

[...]

pridedamas prie

[...]

**pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos dėl sistemos „Verslas Europoje: pajamų
apmokestinimo sistema“ (BEFIT)
ir
pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos dėl sandorių kainodaros**

{COM(2023) 532 final} - {SWD(2023) 308 final}

Santrauka
Poveikio vertinimo ataskaita, pridedama prie pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos dėl sistemos „Verslas Europoje: pajamų apmokestinimo sistema“ (BEFIT) ir pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos dėl sandorių kainodaros
A. Būtinybė imtis veiksmų
Kokia tai problema ir kodėl ji yra ES masto?
<p>Jau 30 metų, kaip ES veikia vidaus rinka, tačiau įmonės vis dar susiduria su skirtingomis nacionalinėmis pelno mokesčio sistemomis. Skiriasi ne tik pelno mokesčio tarifai ir paskatos, kiekviena nacionalinė sistema pasižymi skirtingomis savybėmis. Visoje ES veikiančioms įmonėms taikomos skirtingos mokesčių taisyklės, praktika, aiškinimas ir administraciniai reikalavimai, taip pat jos susiduria su skirtingų sistemų sąveika ir dvišaliu požiūriu į apmokestinimo teisių ir pajamų paskirstymą tarp valstybių narių. Todėl mokesčių prievolių apskaičiavimas ir ištekliai, reikalingi mokesčiams prievolėms vykdyti, įvairiose valstybėse narėse paprastai skiriasi.</p> <p>Tai lemia didelį sudėtingumą ir nevienodas sąlygas vidaus rinkoje veikiančioms įmonėms. Dėl to ES įmonėms tenka didelė mokesčių prievolių vykdymo našta, o tai trukdo plėstis tarpvalstybiniu mastu. Skirtingas apmokestinimas gali iškreipti investicinius sprendimus ir lemti mokesčių netikrumą bei ginčus, nors taip nebūtinai turi būti.</p> <p>Šie klausimai yra ypač svarbūs ES lygmeniu, nes ES vidaus rinka yra labai integruota. Nors daugelyje kitų ES teisės aktų sričių padaryta didelė pažanga siekiant užtikrinti, kad įmonės galėtų veikti vidaus rinkoje pagal bendrus standartus, skirtingi pelno mokesčio reikalavimai tebėra kliūtis. Vis labiau skaitmeninėje ir integruotoje Europos ekonomikoje, kurioje daug įmonių veikia tarpvalstybiniu mastu, nebus galima išnaudoti viso vidaus rinkos potencialo, jei šios problemos nebus sprendžiamos ES lygmeniu.</p>
Ką reikėtų pasiekti?
<p>Bendrieji šios iniciatyvos tikslai: i) supaprastinti ES įmonėms taikomas mokesčių taisykles; ii) skatinti augimą bei investicijas ES; iii) užtikrinti sąžiningas ir tvarias valstybių narių mokesčines pajamas.</p> <p>Norint pasiekti šiuos bendruosius tikslus, turėtų būti pasiekti šie konkretūs tikslai: i) sumažinti ES įmonių reikalavimų laikymosi išlaidas; ii) skatinti tarpvalstybinę plėtrą; iii) padėti mažinti iškraipymus, darančius įtaką verslo sprendimams, ir taip užtikrinti vienodas sąlygas; iv) sumažinti dvigubo ir per didelio apmokestinimo ir mokesčių ginčų riziką; ir v) didinti mokesčių tikrumą ir užtikrinti sąžiningas taisykles verslui.</p>
Kokia būtų papildoma ES lygmens veiksmų nauda (subsidiarumo principas)?
<p>Problemos, kurios bus sprendžiamos šia iniciatyva, yra bendros visoms valstybėms narėms ir negali būti veiksmingai sprendžiamos skirtingais veiksmais nacionaliniu lygmeniu. Kadangi problemos kyla dėl nacionalinių sistemų susiskaidymo ir įvairovės, nekoordinuotos nacionalinės priemonės gali turėti nepageidaujamų pasekmių ir dar labiau padidinti sudėtingumą. Dvišalis požiūris taip pat būtų taikomas retai, ypač grupių, kurios veikia daugiau nei dviejose valstybėse narėse, atveju. Šiomis aplinkybėmis veiksminga būtų tik ES masto iniciatyva, kuria numatomas vienas bendras taisyklių rinkinys.</p> <p>Kadangi problemos visų pirma yra tarpvalstybinio pobūdžio, jas galima išspręsti tik priimant ES lygmens teisės aktus. Numatomas reikalavimų laikymosi išlaidų ir mokesčių netikrumo sumažėjimas savo ruožtu paskatins investicijas ir tarpvalstybinę plėtrą ES. Skirtingose valstybėse narėse veikiančios įmonės galės maksimaliai pasinaudoti įsisteigimo teise ir laisvu kapitalo judėjimu be nereikalingų su mokesčiais susijusių kliūčių. Todėl ši ES teisės aktais įgyvendinama iniciatyva apima elementus, kurie sukuria pridėtinę vertę pagal subsidiarumo principą. Daugiausia galimybių pasiekti užsibrėžtus tikslus būtų, jei visose valstybėse narėse būtų laikomasi bendro požiūrio.</p>
B. Sprendimai
Kokių yra galimybių pasiekti šiuos tikslus? Ar viena iš galimybių pasirinkta kaip

tinkamiausia? Jei ne, kodėl?

Šių tikslų galima pasiekti įgyvendinant iniciatyvą, kurią sudaro du teisės aktai, kuriais sprendžiamos dabartinės problemos, susijusios su įmonių grupių pelno apmokestinimu vidaus rinkoje. Pirmuoju teisės aktu bus nustatytos didelių įmonių grupių ES mokesčio bazės apskaičiavimo bendros taisyklės, o antruoju – bendras valstybių narių požiūris į sandorių kainodarą. Ši iniciatyva analizuojama poveikio vertinimo ataskaitoje.

Apibendrinant, naujas supaprastintų ir su 2 ramsčio principais glaudžiai suderintų mokesčių taisyklių rinkinys, skirtas į dideles grupes susijungusių įmonių mokesčio bazei apskaičiuoti, pakeis 27 skirtingas pelno mokesčio sistemas, taikomas į jų taikymo sritį patenkantiems mokesčių mokėtojams. Finansinės ataskaitos bus naudojamos kaip atskaitos taškas apskaičiuojant grupės pelno mokesčio bazę ES, o paskui ši suminė bazė bus paskirstoma grupės nariams valstybėse narėse.

Bendras požiūris į sandorių kainodarą užtikrins, kad valstybės narės nuosekliai traktuotų asocijuotųjų įmonių sandorius, taip sumažindamos pelno perkėlimą ir padidindamos mokestinį tikrumą bei skaidrumą.

Ataskaitoje nurodomos įvairios politikos galimybės ir konkrečiai įvertinami trys šių galimybių deriniai.

1 versija. „Visapusiška“ – pagal šią versiją būtų siūlomos visiems mokesčių mokėtojams privalomos taisyklės, kurios būtų kuo labiau suderintos ir taikomos nedelsiant. Šis galimybių derinys užtikrintų plačiausią taikymo sritį ir dėl to didžiausią supaprastinimą ES įmonėms ir valstybių narių mokesčių administratoriams, atsižvelgiant į tai, kad juo būtų pakeistos dabartinės ES taikomos nacionalinės grupės apmokestinimo taisyklės.

2 versija. „Palengvinta“ – pagal šią versiją būtų siūlomos neprivalomos, mažiausiai suderintos taisyklės, kurias planuojama taikyti palaipsniui. Šis galimybių derinys būtų susijęs su tam tikrais *status quo* pakeitimais, tačiau taikymo sritis būtų siauresnė, ne tokia išsami, o taikyti planuojama palaipsniui.

3 versija. „Mišri“ – **tinkamiausia galimybė** – tai yra privalomo derinimo ir laipsniško taikymo elementų rinkinys. Pagal šią versiją numatomas mišrus požiūris su bendromis ir privalomomis taisyklėmis, skirtomis didelėms grupėms, kurios, tikėtina, turi tarpvalstybines struktūras ir kurioms sistemos supaprastinimas būtų naudingiausias. Sandorių kainodaros taisyklės yra suderintos principais pagrįstų teisės aktų forma ir nustato būsimo valstybių narių veiklos koordinavimo šioje srityje pagrindą. 3 versija yra veiksminga, nes jos ribota privaloma taikymo sritis apibrėžiama taip, kad apimtų tik tas grupes, kurioms bendros taisyklės gali būti naudingiausias. Be to, yra numatyta pereinamojo laikotarpio taisyklė, pagal kurią grupės mokesčio bazė paskirstoma remiantis ankstesnių trejų finansinių metų apmokestinamųjų rezultatų vidurkiu, ir taip užtikrinamas mokestinių pajamų stabilumas nacionaliniu lygmeniu. Į ją taip pat įtrauktas peržiūros mechanizmas, kuris galėtų atverti kelią nuolatiniam lėšų paskirstymo metodui, galbūt grindžiamam proporcingo paskirstymo formule.

C. Tinkamiausios galimybės poveikis

Kokie yra tinkamiausios galimybės pranašumai?

Poveikio vertinime nurodomas teigiamas poveikis ES įmonėms ir ekonomikai dėl galimo tarpvalstybinę veiklą vykdančių įmonių dabartinių mokestinių prievolių vykdymo išlaidų sumažėjimo, tarpvalstybinio nuostolių kompensavimo, suderintų mokesčio bazės taisyklių, pavyzdžiui, nusidėvėjimo normų, ir bendros mokesčio bazės paskirstymo. Į poveikio vertinimą įtrauktas tinkamiausios galimybės makroekonominis poveikis BVP ir ES mokestinėms pajamoms.

Kokios yra tinkamiausios galimybės išlaidos?

Išlaidų negalima tiksliai įvertinti, nes iniciatyva neturi precedento, kuriuo galėtume remtis. Be to, nėra specialių duomenų, kuriuos būtų galima patikimai panaudoti labai konkrečioms įvertinimams parengti. Poveikio vertinimo ataskaitoje bandoma aprašyti kai kurias galimas

išlaidas.

Įgyvendinant bendrą didelių grupių apmokestinamųjų rezultatų apskaičiavimo sistemą, numatomos šios išlaidos: trumpalaikės (vienkartinės) prisitaikymo išlaidos, susijusios su IT sistemų atnaujinimu, įmonių darbuotojų ir mokesčių administratorių mokymu prisitaikyti prie naujos sistemos; einamosios administracinio pobūdžio veiklos išlaidos, pavyzdžiui, personalo išlaidos, susijusios su keitimusi informacija tarp mokesčių administratorių.

Kalbant apie sandorių kainodarą, mokesčių mokėtojai ar nacionalinės institucijos nepatirs jokių papildomų išlaidų, nes šiuo metu didelės grupės ir mokesčių administratoriai yra įdarbinę daug už sandorių kainodarą atsakingų darbuotojų. Bus patirta su mokymu susijusių pradinių prisitaikymo išlaidų, nes reikės susipažinti su naujomis taisyklėmis, tačiau dėl didesnio aiškumo ir naujųjų taisyklių taikymo visoje ES galiausiai sumažės reikalavimų laikymosi ir (arba) administracinės išlaidos.

Koks bus poveikis MVĮ ir konkurencingumui?

MVĮ: MVĮ grupės, kurios teikia konsoliduotąsias finansines ataskaitas, turės teisę pasirinkti taikyti bendras mokesčio bazės apskaičiavimo taisykles. Atsižvelgdami į tai, kad taisyklės ir toliau MVĮ bus neprivalomos, neigiamo poveikio nenumatome. Kaip tik priešingai, MVĮ bus naudinga pasirinkti paprasčiausią ir ekonomiškiausią sprendimą, pagrįstą jų individualiais poreikiais.

Konkurencingumui: tikimasi, kad iniciatyva turės teigiamą poveikį sąnaudų ir kainų konkurencingumui, nes bus nustatytos bendros taisyklės ir bendras požiūris. Visi elementai grindžiami dabartinių pelno mokesčio taisyklių supaprastinimu, dėl kurio sumažės visuose vidaus rinkos sektoriuose veikiančių įmonių reikalavimų laikymosi išlaidos. Be to tikimasi, kad bendromis taisyklėmis bus sudarytos vienodos sąlygos, pašalintos tarpvalstybinės plėtros kliūtys ir pagerintas ES įmonių, ypač veikiančių kitose didelėse rinkose, tarptautinis konkurencingumas ne ES įmonių atžvilgiu.

Ar bus dar koks nors didelis poveikis?

Poveikio vertinime dar nagrinėta, ar iniciatyva gali daryti poveikį aplinkai, turėti socialinį poveikį arba poveikį pagrindinėms teisėms. Konkretaus ir tiesioginio poveikio aplinkai nenumatoma. Taip pat nesitikima didelio socialinio poveikio. Tačiau atlaisvinti išteklių gali turėti teigiamą poveikį įvairioms sritims, pavyzdžiui, tvarioms investicijoms ir užimtumo sprendimams. Iniciatyva neturėtų daryti poveikio pagrindinėms teisėms, kurios yra garantuojamos, o asmens duomenys bus apsaugoti.

Proporcingumo principas?

Tinkamiausia galimybe neviršijama to, kas būtina tikslams pasiekti, ir daugiausia dėmesio skiriama elementams, kuriuose ES veiksmų pridėtinė vertė viršija tai, ką valstybės narės gali pasiekti vienos.

D. Tolesni veiksmai.

Kada politika bus persvarstoma?

Atliekant iniciatyvos vertinimą reikėtų įvertinti, koku mastu pasiekti nustatyti tikslai. Šis vertinimas bus atliktas praėjus **penkeriems metams nuo direktyvų taikymo pradžios**. Taip pat bus analizuojama, koku mastu įgyvendintas numatomas tiksliniams suinteresuotiesiems subjektams skirtas supaprastinimas, ir įvertinta susijusi administracinė bei reglamentavimo našta. Vertinimo rezultatus Komisija pateiks ataskaitoje. Be to, BEFIT atveju numatoma, kad į vertinimą bus įtraukta pereinamojo laikotarpio paskirstymo taisyklės peržiūra. Jei remdamasi peržiūra Komisija manys, kad tai yra tikslinga, ji gali priimti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo būtų iš dalies keičiamas paskirstymo metodas, galbūt įtraukiant formulę.